

An illustration of two hands, one giving a thumbs up and the other a thumbs down, positioned behind the title text. The hands are rendered in a realistic style with skin tones and shadows.

Checklist Do's en Don'ts bij Vaktherapie in het Jongerenwerk

Mei 2013

**Checklist Do's en Don'ts
bij
Vaktherapie in het Jongerenwerk**

Programmaleider	Dr. Tineke Schoot
Projectleiders	
Elsa van den Broek MDTh	Dramatherapie
Peter Daemen	Muziektherapie
Ina van Keulen MDMTh	Dans- bewegingstherapie
Nanon Jansen MDMTh	Dans- bewegingstherapie
Gemmy Willemars MATH	Beeldende therapie
Lector KenVaK	Dr. Susan van Hooren
Titel Raakprogramma	Vaktherapie in het jongerenwerk
Projectnummer	SIA-nr. 2010-12-11P (Zuyd-nr. Z10590)
Penvoerder	Dr. T. Schoot 14-11-11 t/m 1-3-13 Dr. H. Smeijsters 1-03-11 tot 14-11-11

KenVaK Publishers
2013

11 blz.

Lay-out: Laurien Kok
© KenVaK Publishers

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke, voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteurs en van de uitgever.

KenVaK Publishers
KenVaK
Postbus 550
6400 AN Heerlen
<http://www.kenvak.nl>

Samenwerkingspartners:

Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie
Herlaarhof

Zuyd **ZU**
Onderzoek **YD**

Subsidieverstrekker:

Inleiding

Vanuit onderzoek naar vaktherapeutische interventies binnen het Jongerenwerk zijn waardevolle inzichten naar voren gekomen.

Al doende leert men.

Deze inzichten zijn gebundeld in de vorm van onderstaande checklist.

De bedoeling van deze checklist is het geven van een leidraad voor het succesvol uitvoeren van dergelijke interventies in de toekomst door andere vaktherapeuten en jongerenwerkers met vergelijkbare doelgroepen en situaties.

De lijst is geformuleerd aan de hand van succesfactoren en beschrijft Do's and Dont's voor het functioneren van de leden van de Community of Practice en voor de uit te voeren interventie.

Alhoewel de beide elementen zeer nauw verweven blijken wordt ,waar mogelijk, een onderscheid gemaakt tussen succesfactoren ten aanzien van de *Community of Practice* en ten aanzien van de *Interventie*. De aanbevelingen zijn algemeen te noemen en dus ook kunstdiscipline overstijgend.

Voor meer achtergrondinformatie en voor specifieke aanbevelingen wat betreft de afzonderlijke kunstdisciplines (dans & beweging, muziek, beeldend of drama), wordt verwezen naar de individuele projectrapportages.

Tineke Schoot (algemeen projectleider)

Ina van Keulen en Nanon Janssen (projectleiders Dans & Beweging)

Peter Daemen (projectleider Muziek)

Gemmy Willemars (projectleider Beeldend)

Elsa van den Broek (projectleider Drama), eindredactie

Checklist Do's en Don'ts Community of practice

Rol van de jongere

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de jongere</i>		
	DO	
	Vanaf het begin betrekken en inspraak geven van de jongere bij de uit te voeren interventie en het opzetten of ontwikkelen daarvan.	
	Luister goed naar de jongere. Stem af op de belevingswereld, behoefte, interesses, talenten, leeftijd, sekse, cultuur en affiniteit met de kunstdiscipline. Laat de jongere zelf aan het woord.	
	Maak de jongere mede verantwoordelijk voor het slagen van het project/de interventie. Formuleer samen doelen, eindtermen, liefst in zo concreet mogelijke, behapbare eindresultaten.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de jongere</i>		
	DON'T	
	Over de jongere en zijn wensen praten in plaats van met de jongere.	
	De jongere neemt verplicht deel. Het is erg belangrijk dat aanbod vrijwillig maar niet vrijblijvend is. Interventies met een verplichtend karakter hebben weinig kans van slagen.	

Rol van de jongerenwerker

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de jongerenwerker</i>		
	DO	
	Jongerenwerker richt op zich op contact, binding met en committent van de jongere. Jongerenwerker spreekt de 'taal' van de jongere.	
	Jongerenwerker stelt zich positief en veerkrachtig op en heeft bij voorkeur zelf een positieve affiniteit met de kunstdiscipline.	
	Jongerenwerker maakt 'kwartier' voor de vaktherapeut, maakt de weg vrij om binnen de groepen jongeren een podium te krijgen.	
	Jongerenwerker stelt zich open voor overleg met vaktherapeut, eventueel Community artist en jongeren en is bereid buiten de gebaande paden te denken. Hij/zij kan denken en werken met co-creatie als uitgangspunt.	
	Jongerenwerker heeft sterk voorwaardenscheppende rol, ook ten aanzien van faciliteiten, aankondigen en planning.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de jongerenwerker</i>		
	DON'T	
	Jongerenwerker wordt teveel één met de doelgroep en is niet meer in staat met afstand naar de jongere te kijken.	

Rol van de vaktherapeut

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de vaktherapeut</i>		
	DO	
	Vaktherapeut stelt zich open voor overleg met Jongerenwerker en jongere en eventueel Community artist en is bereid buiten de gebaande paden te denken. Hij/zij kan denken en werken met co-creatie als uitgangspunt.	
	Vaktherapeut heeft een positieve en veerkrachtige houding en heeft een 'gewoon beginnen' mentaliteit. Hij/zij is bereid zich onder te dompelen in de doelgroep en hun belevingswereld en zoekt van daaruit naar de balans tussen draagvlak en professionaliteit.	
	Vaktherapeut richt zich op het proces van de jongere, zoekt daarin naar therapeutische/agogische elementen.	
	Vaktherapeut stemt interventie af op mogelijkheden (praktisch/ruimte/middelen) en behoeften van jongere.	
	Vaktherapeut vertrekt bij het ontwikkelen van de interventie niet vanuit een specifieke hulpvraag, maar richt zich op versterking van protectieve factoren.	
	Vaktherapeut besteedt veel aandacht aan positief gedrag van de jongere, negeert negatief gedrag.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de vaktherapeut</i>		
	DON'T	
	Vasthouden aan een 9 tot 5 mentaliteit. Wees bereid buiten de normale uren te overleggen en interventies uit te voeren.	
	Vaktherapeut noemt zich niet specifiek een therapeut. Jongeren in dit segment accepteren dit niet en het verhoogt de drempel.	
	Vaktherapeut stelt zich op als een positief rolmodel vanuit gelijkwaardigheid.	
	Geen nadruk op communicatie per mail of telefoon; wees aanwezig.	

Rol van de Community artist

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice		
<i>Rol van de community artist</i>	DO	
	Community artist stelt zich open voor overleg met jongerenwerker, vaktherapeut en jongere en is bereid buiten de gebaande paden te denken. Hij/zij Kan denken en werken met co-creatie als uitgangspunt.	
	Community artist deelt ervaringen op het gebied van artistiek vormgeven door middel van het ambacht.	
	Community artist heeft een positieve en veerkrachtige houding.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice		
<i>Rol van de community artist</i>	Don't	
	Community artist maakt het product belangrijker dan het proces. Belangrijk is het zich te richten op een eindproduct binnen ieders kunnen, waarbij het proces belangrijker is dan de 'prestatie'.	

Rol van de ouders en buurtbewoners

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de ouders/ buurtbewoners</i>		
	Do	
	Presenteren van succeservaringen/producten aan de buurt en ouders draagt bij aan de positieve interactie tussen deze groepen en bevordert het onderlinge respect en vermindert vooroordelen.	
	Ouders en buurtbewoners worden, daar waar dit mogelijk en constructief is, betrokken bij de interventie.	
	Zij hebben een positief ondersteunende rol voor de jongere en ten aanzien van het traject.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol van de ouders/ buurtbewoners</i>		
	Don't	
	Ouders en buurtbewoners hoeven niet perse betrokken te worden. Bepaalde jongeren hebben hier juist helemaal geen behoefte aan (pubers).	

Rol overigen betrokkenen en randvoorwaarden

Succesfactor	Toelichting	Check
Community of practice <i>Rol overige betrokkenen/ randvoorwaarden</i>		
	Do Zorg van te voren dat geschikte materialen, middelen en ruimte beschikbaar zijn.	
	Betrek relevante professionals en organen (zoals leerkrachten; gemeente) door een “buitenkring” op te richten. Betrek de juiste personen op tijd. Maak hun mede verantwoordelijk voor het resultaat.	

Checklist Do's en Don'ts Interventie

Succesfactor	Toelichting	Check
Interventie		
DO		
	Vaktherapeutische interventie is bij voorkeur kort, intensief en doelgericht, gelet op de spanningsboog van de jongere (liever een aantal weken/weekenden dan een aantal maanden).	
	Interventie heeft een duidelijk product als eindresultaat dat, bij voorkeur te presenteren valt aan andere belangstellenden. Applaus is een belangrijke positieve bekrachtiger!	
	Interventie is gericht op groepscohesie, het ervaren van plezier, zich verbonden voelen enerzijds en op het verleggen van eigen grenzen, ontwikkelen van talenten, opdoen van succeservaringen en ontwikkelen van zelfbeeld en identiteit anderzijds.	
	Bij voorkeur geven werkvormen binnen de interventie op een laagdrempelige manier de mogelijkheid om eigen verhalen in te 'projecteren', waardoor het nog meer van de jongere zelf kan worden. De keuze voor al dan niet verhullen, en gebruik maken van distantietechnieken wordt afgestemd op de doelgroep.	
	Binnen de interventie is er een goed evenwicht tussen uitleg geven (beroep doen op cognities/concentratie) en 'gewoon doen' (ervaren).	
	Daar waar de jongere al affiniteit of ervaring heeft met kunstvormen wordt gezocht naar aansluiting binnen de interventie.	
	Bereid een duidelijke structuur voor, die niet dwingend wordt opgelegd.	
	Besteed aandacht aan evaluatie, napraten, ervaringen uitwisselen.	

Succesfactor	Toelichting	Check
Interventie		
DON'T		
	Het centraal stellen van de problemen van de jongere bij de interventie.	
	Het uitstreken van de interventie over maanden. Een langer proces verhoogt de kans op drop-out.	
	Een te grote focus op het eindresultaat maakt faalangstig. Sluit dus aan bij dat wat er in talent en vaardigheden aanwezig is en probeer dat uit te breiden.	
	Intramuraal ontwikkelde modules aanbieden aan de jongere, zonder afstemming. Wat intramuraal ontwikkeld is werkt niet zonder meer in de context van het jongerenwerk waar niet probleemgericht/met hulpvraag gewerkt wordt.	
	Verwachten dat alle jongeren gebaat zijn bij de interventie. Niet alle problemen van jongeren zijn met preventieve activiteiten te voorkomen.	
	Veel praten weinig doen. Niet doen.	